

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Pagal adresatų sąrašą

2020-07-24 Nr. 1D- 3774

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ
KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLO**

Š. m. liepos 21 d. Vidaus reikalų ministerijoje įvyko Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) posėdis. Teikiame Jums VESK posėdžio protokolo kopiją (pridedama), prašome susipažinti su priimtais nutarimais.

PRIDEDAMA. 6 lapai.

Vidaus reikalų ministrė

Rita Tamašunienė

Tatjana Milkamanovič, tel. (8 5) 271 7502, el. p. tatjana.milkamanovic@vpgt.lt

**VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS 2020-07-24 RAŠTO NR. 12-3774
ADRESATŲ SĄRAŠAS**

1. Aplinkos ministerija
2. Ekonomikos ir inovacijų ministerija
3. Energetikos ministerija
4. Finansų ministerija
5. Krašto apsaugos ministerija
6. Kultūros ministerija
7. Lietuvos kariuomenės Gynybos štabas
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
9. Policijos departamentas prie VRM
10. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie VRM
11. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
12. Susisiekimo ministerija
13. Sveikatos apsaugos ministerija
14. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija
15. Teisingumo ministerija
16. Užsienio reikalų ministerija
17. Valstybės saugumo departamentas
18. Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie VRM
19. Žemės ūkio ministerija
20. VATESI
21. Radiacinės saugos centras
22. Aplinkos apsaugos agentūra
23. Vyriausioji rinkimų komisija
24. Lietuvos Respublikos Seimo nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas
25. Savivaldybių administracijos

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020-07-21 Nr. 73-9/IVL-1264
Vilnius

Posėdis įvyko 2020 m. liepos 21 d. 14.00–15.45 val. posėdžių salėje Nr. 1, Vidaus reikalų ministerijoje, Šventaragio g. 2, Vilnius.

Posėdžio pirmininkė – Rita Tamašunienė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorė – Tatjana Milkamanovič, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Civilinės saugos planavimo ir koordinavimo skyriaus viršininkė.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Česlovas Mulma – vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas), Saulius Gričiūnas – PAGD direktorius, Arminas Mockevičius – Aplinkos ministerijos kancleris, Rūta Jovaišienė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Teisės departamento direktorė, atliekanti kanclerio funkcijas, Arnoldas Pikžirnis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Ministro Pirmininko patarėjas nacionalinio saugumo ir vidaus politikos klausimais, Gintaras Aliksandravičius – Susisiekimo ministerijos kancleris, Laimonas Talat-Kelpša – Užsienio reikalų ministerijos kancleris, Darius Sadeckas – finansų viceministras, Algirdas Šešelgis – sveikatos apsaugos viceministras, Karolis Vaitkevičius – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kancleris, Gintautas Zenkevičius – Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininkas, Lina Zinkevičienė – Žemės ūkio ministerijos kanclerė, Renatas Požėla – policijos generalinis komisaras, Ramūnas Dilba – Energetikos ministerijos kancleris.

Igalioti asmenys:

Žilvinas Tomkus – Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamento direktorius, atliekantis ministerijos kanclerio funkcijas, Antanas Montvydas – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vado pavaduotojas, atliekantis vado funkcijas, Gintaras Žandaravičius – teisingumo ministro patarėjas, Mečislavas Griškevičius – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Regioninių mokyklų skyriaus patarėjas, Deividas Velkas – Kultūros ministerijos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos grupės vadovas.

Kiti asmenys:

Jaroslav Narkevič – susisiekimo ministras, Laura Matjošaitytė – Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė, Michail Demčenko – Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas, Vitalij Dmitrijev – Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto biuro vedėjas, Julius Žiliukas – Radiacinės saugos centro Ekspertizės ir apšvitos stebėsenos departamento direktorius, Asta Klapatauskienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės patarėja, Juozas Molis – Aplinkos apsaugos agentūros Aplinkos tyrimų departamento Mėginių ėmimo ir operatyvinių matavimų skyriaus vedėjas, Tomas Antulis – Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės vyresnysis patarėjas, Loreta Ašoklienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos stiprinimo skyriaus vedėja, Mindaugas Kanapickas – PAGD direktoriaus pavaduotojas, Edgaras Geda – PAGD Civilinės saugos valdybos viršininkas.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

VESK pirmininkė R. Tamašunienė pasveikino posėdžio dalyvius. Suskaičiuoti posėdyje dalyvaujantys VESK nariai. Iš 21 VESK nario posėdyje dalyvavo 15 (posėdis laikomas teisėtu, kai jame dalyvauja daugiau nei pusė narių). R. Tamašunienė pristatė darbotvarkę VESK nariams, prieštaraujančių nebuvo.

1. SVARSTYTA. Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos visoje šalyje dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės valdymo apžvalga ir pasirengimas galimai antrai bangai. Pranešėjas – sveikatos apsaugos viceministras Algirdas Šešelgis.

VESK pirmininkė priminė, kad visoje šalyje yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir trečias (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygis. VESK nuolat gauna informaciją apie situaciją ir vertina grėsmes. Padidėję COVID-19 ligos atvejai susiję su lokaliais židiniais. Siekiant sustabdyti ligos plitimą būtini savalaikiai sprendimai ir institucijų bendradarbiavimas, civilinės saugos sistemos subjektai turi būti pasirengę ligos plitimo galimai antrai bangai. Vidaus reikalų ministrė atkreipė dėmesį, kad nesant sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo, jį pavaduojantis kitas ministras laikinai atlieka valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo funkcijas.

Sveikatos apsaugos viceministras A. Šešelgis VESK nariams pristatė situaciją ir taikomas priemones, taip pat su pasirengimu galimai antrai bangai vykdomus veiksmus. Sveikatos apsaugos viceministras palygino COVID-19 situaciją pasaulyje ir Europos Sąjungoje bei Jungtinėje Karalystėje, pažymėdamas, kad pasaulyje mirties atvejų skaičius palyginus su bendru nustatytų atvejų skaičiumi yra 4,2 proc., tuo tarpu Europos Sąjungoje bei Jungtinėje Karalystėje – 11,1 proc. Didžiausios sergamumo šalys, kurios nustato virš 25 atvejų 100 tūkst. gyventojų, yra Liuksemburgas, Švedija, Portugalija, Bulgarija, Rumunija ir Kroatija. Nuo 2020-07-17 taikomi tokie Europos Sąjungos šalių apribojimai: jei per 14 dienų sergamumas nustatomas daugiau nei 25 atvejų 100 tūkst. gyventojų – privaloma 14 dienų izoliacija, užsieniečiams draudžiama atvykti (aukščiau išvardintos šalys), nuo 16 iki 25 atvejų 100 tūkst. gyventojų – rekomenduojama izoliacija (Islandija, Ispanija), mažiau nei 16 atvejų 100 tūkst. gyventojų – taikomos bendrosios prevencijos priemonės. Informacija ir rekomendacijos keliautojams skelbiama <http://sam.lrv.lt/naujienos/koronavirusas>. Situacija visose Baltijos šalyse yra panaši. Lietuvoje 2020-07-21 duomenimis nustatyti 2 nauji atvejai, iš viso patvirtintų ligos atvejų – 1949, sergančių žmonių skaičius – 255, mirusių nuo koronaviruso žmonių skaičius – 80, pasveikusių žmonių skaičius – 1601, izoliacijoje esančių asmenų skaičius – 89, nuo 2020-06-01 įvežtinių atvejų – 75. COVID-19 ligos atvejų epideminė kreivė kelia nerimą, sustiprinta epidemiologinė priežiūra (atvejų išaiškinimas, protrūkių tyrimas, sąlytį turėjusių asmenų išaiškinimas ir izoliavimas ir kt.). Paveiktų šalių sąrašas atnaujinamas sveikatos apsaugos ministro įsakymu kas savaitę. Situaciją valdyti padeda informacinės sistemos, taip pat mobili programėlė sąlytį turėjusiems asmenims. Tyrimus atlieka 15 laboratorijų, iš jų 5 – atlieka ir mokamus tyrimus. Mokamas tyrimas kainuoja apie 70 Eur. Laboratorijos galėtų atlikti apie 10 tūkst. tyrimų per parą, šiuo metu vidutiniškai atliekama apie 3 tūkst. tyrimų per parą. Lietuvos savivaldybėse, kuriose liepos 20 d. nustatytas didesnis sergamumas koronaviruso infekcija nei 5 atvejai 100 tūkst. gyventojų (Trakų r., Šakių r., Kauno m., Šalčininkų r., Utenos r., Kretingos r.), šią savaitę bus atliekama daugiau profilaktinių tyrimų. 2020-07-17 duomenimis Lietuvos 14 d. sergamumo rodiklis yra 2,8 atvejai 100 tūkst. gyventojų. Asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPI) atnaujino paslaugų teikimo planus pagal epidemiologinius reikalavimus. Pažymėtina, kad palyginus su situacija iki COVID-19, paslaugų teikimas nebus atnaujintas 100 proc. Didelio dėmesio reikalauja psichikos sveikata. Didinamas nemedikamentinės pagalbos prieinamumas, organizuojami mokymai psychologams, nuo rugsėjo mėn. pradės veikti mobiliosios psichologinės krizės komandos, teikiančios psichologinę pagalbą įvykio vietoje. Psichologai, psichiatrai ir psichoterapeutai mokomi konsultuoti nuotoliniu būdu ir ekstremaliosios situacijos sąlygomis. Atnaujinamas nacionalinis psichikos sveikatos portalas www.pagalbasau.lt. Rengiantis galimai antrai bangai kaupiamas valstybės rezervas, vykdomas vaistų ir vakcinų įsigijimas (vakcinų planuojama įsigyti 30 proc. gyventojų), Europos Komisijai pateikta paraiška dėl rescEU medicinos priemonių rezervo. Siekiant tobulinti teisinę bazę dėl valstybės rezervo kaupimo parengti 4 įstatymų pakeitimo projektai, kuriais siekiama sukurti mechanizmą asmeninės apsaugos priemonių ir medicinos priemonių (prietaisų) kaupimui atitinkamam laikotarpiui, užtikrinti nepertraukiamą svarbiausių šalies institucijų ir įstaigų veiklą.

Sveikatos apsaugos ir darbo ministerijos kancleris pasiteiravo, ar yra parengta strategija esant COVID-19 ligos atvejų didėjimui.

VESK pirmininkė pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybėje numatyta valdymo strategija antrai COVID-19 bangai suvaldyti. Nustatytų židinių atveju būtų taikoma lokali strategija, galioja valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo rekomendacijos ir reikalavimai, siekiant, kad virusas neplistų. A. Šešelgis papildė, kad rimta situacija yra tuomet, kai negalime susieti ligos atveju. Šiai dienai iš virš 30 atveju – 3 negalėjo nustatyti, kaip įvyko susirgimas. Visi kiti atvejai susieti su protrūkiais. Stebint sergamumo rodiklį bus priimami sprendimai dėl atitinkamų priemonių (tam tikrų ribojimų, kaukių dėvėjimo) lokalaus taikymo.

Užsienio reikalų ministerijos kancleris atkreipė dėmesį, kad sergamumo rodiklio mažinimas gali turėti įtakos, pavyzdžiui, keliaujantiems į Latviją. Taip pat kancleris paklausė, kaip būtų galima apsisaugoti nuo situacijos, kai priemonės perkamos iš vienos šalies.

Sveikatos apsaugos viceministras patikino, kad pamokos yra išmoktos. Kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija ieškoma būdų, kaip Lietuvoje veikiančios įmonės galėtų gaminti ir sertifikuoti asmens apsaugos priemones.

NUTARTA:

Pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai stebėti COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) tendencijas ir esant atvejų didėjimui teikti skubius siūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl priemonių infekcijos plitimui suvaldyti.

2. SVARSTYTA. Aprūpinimas būtinosiomis asmens apsaugos ir dezinfekavimo priemonėmis per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus. Pranešėja – Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė Laura Matjošaitytė.

Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) pirmininkė L. Matjošaitytė informavo, kad VRK 2020-05-07 kreipėsi į COVID-19 sukeltos situacijos valdymo komitetą su prašymu, ruošiantis galimai antrai koronaviruso bangai, valstybės rezerve išlaikyti tam tikrą asmens apsaugos ir dezinfekcinių priemonių rezervą 15 tūkst. apygardų ir apylinkių komisijų narių, dirbančių išankstinio balsavimo dienomis ir rinkimų dieną tiek pirmojo, tiek ir antrojo rinkimų turų metu, ir, esant būtinybei, šias asmens apsaugos priemones neatlygintinai suteikti rinkimų komisijų nariams. 2020 m. birželio 30 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 62, 671 ir 70 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-3214, numatant, kad: „*Visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje paskelbus valstybės ar savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją arba ekstremalųjį įvykį, kai laikinai apribojama asmenų judėjimo laisvė arba nustatomos kitos specialios situacijos valdymo sąlygos (toliau – paskelbus specialią situaciją), balsavimo patalpose balsuojantys rinkėjai turi būti aprūpinami būtinosiomis apsaugos priemonėmis.*“ 2020 m. liepos 7 d. Vyriausybės COVID-19 sukeltos situacijos valdymo komitete buvo pasiūlyta VRK asmens apsaugos priemonių, reikalingų rinkimų metu, poreikį ir rekomendacijas dėl rinkimų organizavimo derinti su Sveikatos apsaugos ministerija. Buvo pritarta, kad iki 2020 m. spalio 1 d. valstybės rezervas būtų papildytas rinkimams reikalingomis asmens apsaugos ir dezinfekavimo priemonėmis, kurios būtų naudojamos pagal poreikį, atsižvelgiant į Lietuvos epidemiologinę situaciją rinkimų metu. 2020 m. liepos 16 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė Sveikatos apsaugos ministerijai skyrė prašomas papildomas lėšas, skirtas asmeninės apsaugos priemonėms įsigyti, ir taip įgyvendinti Seimo rinkimų įstatymo nuostatą dėl rinkėjų aprūpinimo asmeninės apsaugos priemonėmis. VRK pirmininkė pasidžiaugė, kad visų institucijų operatyvaus darbo dėka rinkimus pavyks suorganizuoti sklandžiai.

VESK pirmininkė pažymėjo valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo nustatytų reikalavimų laikymosi svarbą, kad infekcija neišplistų.

NUTARTA:

Siūlyti Sveikatos apsaugos ministerijai užtikrinti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos aprūpinimą asmens apsaugos ir dezinfekavimo priemonėmis per Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus, esant poreikiui, teisės aktų nustatyta tvarka panaudojant valstybės rezervo tvarkomas medicinos atsargas. Panaudotas valstybės rezervo tvarkomas medicinos atsargas iki 2020 m. gruodžio 31 d. atkurti iš 2020 metams Sveikatos apsaugos ministerijai šiam tikslui numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų.

3. SVARSTYTA. Savivaldybių pasirengimo branduolinėms ir (ar) radiologinėms avarijoms vertinimo apžvalga. Pranešėjas – PAGD Civilinės saugos valdybos viršininkas Edgaras Geda.

PAGD Civilinės saugos valdybos viršininkas E. Geda priminė VESK nariams, kad blogiausias galimos avarijos Baltarusijos Respublikos atominėje elektrinėje (toliau – Baltarusijos AE) scenarijus ir rekomendacijos gyventojams dėl veiksmų branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos atveju yra pateiktos www.lt72.lt svetainėje. Š. m. liepos 15–20 d. PAGD atliko 17 savivaldybių, esančių 100 km zonoje nuo Baltarusijos AE, pasirengimo vertinimą, 1 savivaldybė atsisakė bendradarbiauti. Vertinimu buvo siekiama surinkti objektyvią informaciją, aptarti spręstinus klausimus ir suteikti metodinę pagalbą. E. Geda apibendrino savivaldybių vertinimo rezultatus, pažymėdamas, kad dauguma savivaldybių neplanuoja pasirengimo priemonių strateginio planavimo dokumentuose ir nevertina pasirengimo trūkumų. PAGD atstovas akreipė dėmesį, kad civilinės sauga yra deleguota funkcija ir turi būti finansuojama iš valstybės biudžeto, o valstybės deleguota radiacinės saugos funkcija iš viso nėra finansuojama savivaldybėms. Beveik pusė savivaldybių ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planuose numato priemones branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos padariniams šalinti. Pranešėjas pažymėjo, kad savivaldybės branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos riziką vertina skirtingai – nuo labai didelės iki priimtinos. Tik 5 savivaldybės (Kalvarijos, Šalčininkų r., Vilniaus r., Visagino ir Zarasų r.) pasirėmė Lietuvos nacionaline rizikos analize ir Valstybiniu gyventojų apsaugos planu branduolinės ar radiologinės avarijos atveju, kuriame numatomos atitinkamos priemonės. Dauguma savivaldybių nusimato branduolinių ir (ar) radiologinių avarių padarinių šalinimo priemones ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose (toliau – ESVP), tačiau daugeliu atveju trūksta kompleksiško ir nuoseklaus planavimo. Nė viena savivaldybė ESVP nėra numačiusi įrangos, radiacinių matavimų prietaisų ir kitų priemonių poreikio numatytoms užduotims vykdyti, tačiau kai kurios savivaldybės 2020 m. teiks savivaldybės tarybai klausimą dėl radiacinių matavimų prietaisų ir įrangos įsigijimo. Visos savivaldybės numato gyventojų perspėjimą. Vidutiniškai 1 savivaldybei tenka 11 sirenų, jomis perspėjama apie 48 proc. gyventojų, todėl likusią gyventojų dalį numatoma perspėti trumposiomis perspėjimo žinutėmis į mobiliuosius telefonus ir pasiuntiniais. 4 savivaldybės (Šalčininkų r., Ukmergės r., Varėnos r., Visagino) parengė ir patvirtino kolektyvinės apsaugos statiniuose slepiamų gyventojų elgesio ir vidaus taisykles, o gyventojų kolektyvinės apsaugos organizavimo grupę yra sudariusi tik Visagino savivaldybė. Materialinių išteklių pasitelkimas ekstremaliųjų situacijų atvejais numatytas iš savivaldybės pavaldume esančių subjektų, 6 savivaldybės (Molėtų r., Šalčininkų r., Širvintų r., Trakų r., Utenos r., Vilniaus r.) nenustatė poreikio sudaryti sutartis su ūkio subjektais ir kitomis įstaigomis dėl branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos metu numatomų užduočių vykdymo. Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybės dažniausiai rengia stalo pratybas, kurių metu nėra tikrinami materialinių išteklių pasitelkimo klausimai, taip pat nėra išbandomi civilinės saugos sistemos pajėgų taktiniai pajėgumai. 3 savivaldybės vertina, kad apie 80 proc. gyventojų evakuotųsi nuosavu transportu. Beveik visos savivaldybės yra numačiusios bent po vieną pagrindinį gyventojų evakavimo maršrutą, kai kurios numačiusios atsarginius maršrutus, išskyrus Molėtų r. savivaldybę, kuri nenumatė jokio maršruto. Gyventojų detalus evakavimas iš 30 km zonoje esančių savivaldybių nėra iki galo suplanuotas, planai rengiami. Anykščių r., Švenčionių r. ir Vilniaus r. savivaldybės nustatė stabiliojo jodo preparatų išdavimo tvarką. Stabiliojo jodo preparatai išdalinti 98 proc. Vilniaus r. savivaldybės gyventojų ir 10 proc. Švenčionių r. savivaldybės gyventojų. Beveik visos savivaldybės numatė stabiliojo jodo preparatų saugojimo vietas. Nė viena savivaldybė nėra tinkamai įrengusi stacionarios gyventojų sanitarinio švarinimo vietas. Daugeliu atveju savivaldybės kreiptųsi pagalbos dėl gyventojų sanitarinio švarinimo į valstybės institucijas, Lietuvos kariuomenę. Savivaldybės deklaruoja lėšų trūkumą, bet konkrečiai nenurodo, kam jos bus panaudotos. Atlikus vertinimą matyti, kad apie 46 proc. savivaldybių vykdo pasirengimą branduolinėms ir (ar) radiologinėms avarijoms, 20 proc. savivaldybių – iš dalies, 35 proc. savivaldybių pasirengimo lygis yra nepakankamas.

R. Tamašunienė padėjo pranešėjui ir pažymėjo, kad nuo ketvirtadienio Vidaus reikalų ministerija pradeda rengti vaizdo konferencijas su savivaldybėmis, daug dėmesio teiks jų konsultacijoms ir metodinei pagalbai. Didelio masto grėsmės reikalauja bendro pasirengimo.

Ministro Pirmininko patarėjas A. Pikžirnis pasiūlė tam tikrų priemonių vykdymą planuoti centralizuotai.

NUTARTA:

1. Savivaldybių administracijoms iki š. m. liepos 31 d. pateikti PAGD poreikius su pagrindimu tinkamam pasirengimui galimai avarijai Baltarusijos AE užtikrinti.

2. Finansų ministerijai ir Vidaus reikalų ministerijai iki š. m. liepos 31 d. pateikti savivaldybių administracijoms siūlymus dėl galimo finansavimo šaltinių ir būdų sprendžiant pasirengimo galimai avarijai Baltarusijos AE trūkumus.

3. Ekonomikos ir inovacijų ministerijai iki š. m. liepos 31 d. organizuoti savivaldybių administracijų direktorių supažindinimą su valstybės rezervo nomenklatūra ir kaupimo užduotimis.

4. Ekonomikos ir inovacijų ministerijai iki š. m. rugpjūčio 14 d. apibendrinti savivaldybių administracijų pasiūlymus valstybės rezervo nomenklatūrai ir kaupimo užduotims ir šią informaciją pateikti VESK.

5. Vidaus reikalų ministerijai ir PAGD teikti savivaldybių administracijoms metodinę pagalbą pasirengimo branduolinėms ir (ar) radiologinėms avarijoms klausimais.

4. SVARSTYTA. Valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų pasirengimas reaguoti į galimas branduolines ar radiologines avarijas Baltarusijos atominėje elektrinėje. Pranešėjas – Radiacinės saugos centro Ekspertizės ir apšvitos stebėsenos departamento direktorius Julius Žiliukas.

Radiacinės saugos centro atstovas J. Žiliukas apžvelgė bendrą informaciją apie Baltarusijos AE, pažymėdamas, kad reaktoriai bus aušinami Neries upės vandeniu. 2020 m. gegužės mėn. į Baltarusijos AE aikštelę atvežtas nepanaudotas branduolinis kuras, skirtas pirmajam Baltarusijos AE energijos blokui. Numatyta, kad pirmas reaktorius pradės veikti 2020 m. rugpjūčio–rugsėjo mėn. Atsižvelgiant į reagavimo tipą zonos suskirstytos į skubių apsaugomųjų veiksmų zoną (iki 30 km nuo Baltarusijos AE, į kurią patenka 2 Lietuvos savivaldybės), išplėstinio planavimo atstumo zoną (iki 100 km nuo Baltarusijos AE, į kurią patenka 17 savivaldybių) ir iki 300 km maisto ir kitų produktų vartojimo apribojimų atstumą, kuris apima praktiškai visą šalį. 2018 m. vykdant Nacionalinio saugumo komisijos pavedimą buvo įvertintas blogiausias galimos avarijos Baltarusijos AE scenarijus, kai vėjo kryptis ir radionuklidų pernaša juda link Lietuvos teritorijos ir sostinės Vilniaus. Pagal situacijos modeliavimą per 12 val. debesis prasklistų po visą Lietuvą. Pranešėjas atkreipė dėmesį, kad būtina atlikti atitinkamus planavimo veiksmus ir nuo 100 iki 300 km zonoje, užtikrinti nuolatinę maisto produktų ir geriamojo vandens laboratorinę kontrolę. Konkrečios avarijos atveju priimant sprendimus dėl gyventojų apsaugomųjų veiksmų taikymo pirmiausiai turi būti vadovaujamosi avarijos klasifikavimu, RADIS stočių (ankstyvojo radiacinio perspėjimo sistema) duomenimis ir konkrečios teritorijos radiacinės žvalgybos rezultatais.

Sveikatos apsaugos viceministras A. Šešelgis, atsižvelgdamas į padidėjusią riziką, susijusią su nepanaudoto branduolinio kuro atvežimu į Baltarusijos AE aikštelę ir planuojamais pirmaisiais reaktoriaus bandymais, pasiūlė VESK apsvarstyti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos skelbimo klausimą savivaldybėse 100 km atstumu nuo Baltarusijos AE.

Diskusijoje dalyvavę VESK pirmininkė R. Tamašunienė, Ministro Pirmininko patarėjas A. Pikžirnis, PAGD direktorius S. Greičius pažymėjo, kad valstybės ir savivaldybių institucijos turi būti pasiruošusios reaguoti į naujas grėsmes, tam Vyriausybės lygiu priimami sprendimai dėl institucijų pasirengimo stiprinimo, šis klausimas bus nuolat įtraukiamas į Nacionalinio saugumo komisijos darbotvarkę. Būtina iš esmės stiprinti ekstremaliųjų situacijų valdymo sistemą, kaupiti valstybės rezervo priemones, rengti pratybas. Bendru sutarimu buvo nuspręsta nesiūlyti Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos.

NUTARTA:

Įpareigoti Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją, Aplinkos apsaugos agentūrą ir Radiacinės saugos centrą iki š. m. liepos 31 d. pakartotinai įvertinti blogiausią galimos avarijos Baltarusijos AE scenarijų ir galimas grėsmes AE paleidimo stadijoje ir šią informaciją pristatyti VESK posėdyje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

5. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Kitų klausimų nebuvo.

Visiems VESK posėdžio sprendimams pritarta bendru sutarimu.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Rita Tamašunienė

Posėdžio sekretorė

Tatjana Milkamanovič